

Павлов О.І.

Про роль історичної пам'яті в розвитку України як суб'єкта історії*

Історична пам'ять – це один з головних компонентів формування української національної ідентичності. Спільне уявлення про минуле власного народу є основою для згуртування народу та його подальшого розвитку як нації.

В даному випадку маю намір, як громадянин, згадати один з днів в історії Одеси, а саме: 2 травня 2014 року. Оскільки ця подія є предметом політичних спекуляцій, а звідси, як мінімум, упередженого ставлення до неї, я свідомо утримаюсь від будь-яких коментарів тих недавніх подій, які, незважаючи на трагічні наслідки, не тільки не примирили людей, а, навпаки, лише поглибили прірву між ними.

Дозволю передусім передати той настрій, який охопив мене того дня. Саме тоді я прийшов до висновку, що Одеса впала в моїх очах, як людини, народженої у місті адміралів та кораблебудівників. Проте мені Одеса далеко небайдужа, оскільки я проживаю тут понад півстоліття. Це місто в мої студентські роки було представлене колоритними постатями одеситів різних поколінь, професій та поглядів. Пройшли десятиліття протягом яких чимала частина одеситів стали громадянами Ізраїлю, США, Німеччини, Канади, інших країн.

Серед сучасних поколінь одеситів, тобто громадян народжених у цьому унікальному місті, – є чимало таких, що не тільки не успадкували дух міста, а й залишають про себе сумну пам'ять. Як це не сумно, але життя переконує в цьому.

Отже, Одеса 2 травня 2014 року. Того дня мій 15-річний онука Олександр разом зі своїм товаришем перебували на стадіоні, де відбувався футбольний матч між «Чорноморцем» та харківським «Металістом». Під час матчу по телебаченню розпочалася трансляція подій навколо Греської площі, хід яких викликав у мене занепокоєння ще й тому, що за прогнозами телевізійних коментаторів, частина футбольних глядачів мала поповнити колону молоді, яка, за задумом представників «євромайдану», висувалася у напрямі Куликового поля, де були розбиті намети «антимайданівців». І тут я згадав, що кілька днів по тому в одній з вечірніх передач одеського телебачення прозвучало звернення до представників «антимайдану» тодішнього голови Одеської обласної державної адміністрації Немировського В. Л., якій обіймав цю посаду з 3 березня до 6 травня 2014 року, тобто за формальною ознакою мав би нести відповідальність за події 2 травня того року. Про це свідчить і його особиста позиція, яку він висловив у прямому ефірі місцевого телебачення, яка

*Дана публікація має на меті формування світогляду студентської молоді в умовах сучасних глобальних викликів, які постали перед людською цивілізацією, невід'ємною складовою якої є і українське суспільство.

зводилася до прохання, адресованого «антимайданівцям», забрати намети з площі міста, на якій планувалося проведення святкових заходів, присвячених Дню перемоги. Він навіть запросив до себе активістів «антимайдану». Чи були вони у нього – мені не відомо. Але в результаті сталася трагедія, через чотири дні після якої замість Немировського В.Л. прийшов Палиця І.П. – партнер по бізнесу Коломойського І.В.

Повернемося до постаті Немировського В.Л., який до цього обіймав посади у 1996–1999 роки – голови наглядової ради ВАТ «КЦРЗ» (м. Кривий Ріг), а з 2001 року – ВАТ «Стальканат» (м. Одеса). Тут питання в іншому, а саме: чому голова державної адміністрації, а не міський голова переймався вирішенням питання – комунального за своєю функціональною належністю та значенням.

Не намагатимуся давати відповідь на нього, але очевидно, що воно мало політичний підтекст, оскільки його «невирішення» розглядалося київською владою як загроза держаній безпеці. В цьому сенсі стає зрозумілим і злочинним байдуже ставлення до подій 2 травня не тільки на Грецькій площі, а й біля будівлі профспілок (до 1984 року – приміщення Одеського обкому Компартії України) заступника начальника Головного управління МВС України в Одеській області 58-річного полковника Фучеджі Д.В.

Як це не дивно, спостерігачами публічного знищення людей були тисячі одеситів, які того вечора перебували на площі, та десятки тисяч інших містян, які стали свідками цього звірства по телебаченню.

Пройшло шість років, але винні у цій трагедії не понесли покарання за здійснений злочин. І що не менш сумно – ця подія не тільки не примирила суспільство, але й ще більше розвела людей по різні боки ідейних таборів. Щоб переконатися в цьому, достатньо зайти у мережу Інтернет та ознайомитися з коментарями, які супроводжують події 2 травня 2020 року на тій самій площі. Власне вони й привернули мою увагу, та змусили викласти власні думки з приводу, як подій шестирічної давнини, так й стану громадської думки в умовах глобальних викликів, які зараз постали перед нами.

Хочеться звернутися до молоді з проханням, щоб вона замислювалася над своїми вчинками, несла відповідальність за їх наслідки та ніколи не піддавалася на будь-які провокації.

Люди чи не пора схаменутися й бути не тільки розумними, а й високоморальними у своїх справах та діях й цінувати власне життя та життя оточуючих вас людей!